

VÝKON CELNÍ SPRÁVY A KONTROLA

PAVEL MATOUŠEK

Právnická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Česká Republika

Abstrakt

Nedílnou součástí výkonu celní správy je kontrola. Celní orgány při výkonu služby jsou oprávněny provádět kontrolu na různých úrovních – od kontroly dokumentů, přes kontrolu zboží, až po kontrolu osob. Tento příspěvek se zaměřuje na jednotlivé druhy control spojených s činnostmi celních orgánů.

Klíčová slova

Celní dohled, celní kontrola, celní prohlídka, celní orgán, celní správa, kontrola dokumentů, kontrola dopravních prostředků, kontrola osob, kontrola zboží, kontrola následná, prohlídka namátková, prohlídka úplná, prohlídka vnější, prohlídka vnitřní,

Abstract

An integral part of the customs administration is control. Customs authorities are legitimated to control documents, goods and persons. This contribution is focused on controls which are connected with customs authorities.

Key words

Customs supervision, customs control, customs inspection, the customs authority, customs administration, control of documents, control of the means of transport, control persons, commodity inspection, subsequent inspection, random inspection, inspection complete, external inspection, internal inspection,

1. ÚVOD

Celnictví, výkon celní správy, v České republice je výkonem specializovaného státního orgánu, ale mezirezortního charakteru. Lze výkon celní správy vnitřně rozdělit do několika vymezenými okruhy, a to:

- Výkon celnictví vůči veřejnosti
- Mezinárodní spolupráce celních správ
- Výkon celní správy vůči jiným rezortům státní správy České republiky
- Vnitřní činnost celní správy
- Specifické činnosti celních orgánů v rámci České republiky

Výkon celnictví vůči veřejnosti představuje činnost celních orgánů, která je všeobecně nejvíc známá, protože s ní se veřejnost nejvíce setkává, jedná se o vlastní činnost celních orgánů při kontrole dováženého a vyváženého zboží, celní prohlídky, vyměřování a výměr cla, boj proti podludnictví. Evropská unie z důvodů, aby na jednotném trhu EU ujednotila podmínky pro všechny účastníky tohoto

trhu, vytvořila zdravé nezdeformované konkurenční tržní prostředí, rozhodla se maximálně omezit jakékoliv národní neekonomické vlivy, které by mohly narušovat toto konkurenční prostředí. Proto EU ustanovila, že veškeré dovážené a vyvážené zboží bude podléhat stejným podmínkám, stejnému celnímu, stejným kvótám, stejným licencím, stejnému mechanismu celní procedury, bez ohledu na místo, kde se dovozce či vývozce v EU nachází svým sídlem či místem podnikání. Zahraniční obchod se stal komunitární záležitostí EU a proto je upraven, včetně problematiky výkonu celnictví, komunitárním právem, předpisy EU.

Mezinárodní spolupráce celních správ členských států EU se odehrává jednak uvnitř EU, tj. mezi celními správami členskými státy EU a jednak vně Evropské unie, tj. vůči celním správám ostatních států, které nejsou členskými státy EU. Spolupráce celních správ členských států EU probíhá na základě mezinárodních smluv o přistoupení jednotlivých členských zemí k EU a následně na základě komunitárních předpisů EU. Mezinárodní spolupráce celních správ členských států EU s celními správami ostatních států, tedy mimo EU, probíhá na základě mezinárodních úmluv, které přijala nebo uzavřela EU. Spolupráce se uskutečňuje zejména v následujících oblastech:

- Mezinárodní podpora obchodu obecně a ujednacení některých prvků obchodní praxe
- Mezinárodní ujednacení některých prvků celní praxe
- Mezinárodní instituce zajišťující spolupráci a součinnost v oboru celnictví
- Mezinárodní úprava spolupráce a správní pomoci v oboru celnictví
- Mezinárodní úprava boje proti mezinárodní trestné činnosti, boje proti podloudnictví:
  - Podloudnictví s omamnými látkami a psychotropními látkami
  - Podloudnictví se zbraněmi a zbožím dvojího užití
  - Podloudnictví s ohroženými druhy zvířat a rostlin
  - Podloudnictví s kulturními památkami a předměty kulturní hodnoty (starožitnosti)
  - Porušování práv duševního a průmyslového vlastnictví
  - Uvádění nepravdivých údajů o původu zboží v mezinárodním obchodu
- Mezinárodní úprava přepravy zboží v rámci mezinárodního obchodu.

Výkon celní správy vůči jiným rezortům státní správy České republiky je nejčastěji realizován formou tzv. „dělené správy“, což je institut, který zakotvuje ve svých ustanoveních jednak daňový řád¹ a

---

¹ §§ 161 a 162 zákona č. 280/2009 Sb. daňový řád

jednak i správní řád². Dělená správa představuje proces, kdy v řízení ve stejné věci s jedním rozhodnutím ve věci je účastno více správních orgánů nebo je postupováno podle více právních předpisů (kompetenčně dělená správa / procesně dělená správa). Celní správa v rámci dělené správy nejčastěji vystupuje jako vymáhací státní orgán v případech nesplnění finančních platebních povinností vůči státu, tedy nejčastěji v případě nedoplatků daní, odvodů, poplatků a pokut.

Vnitřní činnost celní správy, zejména organizační, pracovní záležitosti, personální a mzdová problematika, hodnostní systém s jejich označením a názvy hodností, funkční rozvrstvení s názvy funkcí, náplň činnosti jednotlivých funkcí, ochrana zdraví při práci, bezpečnost práce, uniformy a výstrojní problematika, služební vzdělávání a další. Úředníci celních správ nejsou úředníky EU, nýbrž státními úředníky jednotlivých členských států EU. Proto právní úprava celé této vnitřní činnosti celní správy spadá do národní kompetence členského státu, a proto tato problematika je upravena výhradně právními předpisy ČR.

Specifické činnosti celních orgánů v rámci České republiky, jsou činnosti, kterými v rámci státní správy v České republice byla celní správa pověřena mimo základní specifické zaměření - celnictví. Všechny tyto oblasti i v rámci nich činnost celní správy, jsou upraveny právními předpisy České republiky. Zejména to jsou:

- Dohled nad přepravou zboží dvojího užití, zbraní a munice
- Dohled nad přepravou nebezpečných látek – radioaktivní materiály, radioaktivní odpad, nebezpečné zboží
- Dohled nad ochranou životního prostředí ve spojení se zahraničním obchodem (např. zboží s obsahem látek poškozujících ozónovou vrstvu, ekologické podmínky u obalů zboží)
- Dohled v rámci ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, které jsou mezinárodním obchodem ohroženy na přežití
- Dohled u realizace operací zahraničního obchodu v rámci opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti
- Dohled nad technickou bezpečností výrobků při dovozu
- Dohled při dovozu a vývozu zboží z hlediska ochrany autorských práv a svobod, ochranné známky
- Dohled při dovozu a vývozu z hlediska ochrany předmětů kulturní hodnoty, sbírek a věcí se znaky kulturní památky
- Dohled při vývozu zemědělských produktů, na něž se poskytují vývozní náhrady
- Dohled nad dovozem a vývozem zboží a technologií podléhajícím mezinárodním kontrolním režimům
- Kontrola dodržování doby řízení vozidla, bezpečnostních přestávek a doby odpočinku řidičů.

---

² § 106 zákona č.500/2004 Sb. správní řád

- Kontrola dodržování Dohody ADR u vozidel, která přepravují nebezpečné zboží
- Kontrola dodržování nejvyšší přípustné hmotnosti na nápravu a nejvyšší přípustné hmotnosti nákladního vozidla nebo jízdní soupravy.
- Kontrola předepsaných dokladů o oprávnění k mezinárodní silniční dopravě
- Kontrola statistiky intrakomunitárního obchodu Evropské unie – obchodu mezi členskými státy EU (INTRASTAT)
- Správa a kontrola daně z přidané hodnoty u dovozu zboží neplátcí DPH
- Správa a kontrola u spotřebních daní
- Správa a kontrola u ekologických daní
- Správa mýta v ČR a kontrola zaplacení poplatků za užívání dálnic a rychlostních silnic.

Z výše uvedeného je zřejmé, že jak samotná celní problematika, tak i problematika oblastí dalších činností svěřených celní správě v České republice k výkonu správy není upravena souborným kodexem, nýbrž se jedná o roztržitou právní úpravu do celé řady právních norem různé právní síly. Právní normy užívané pro úpravu samotného výkonu celní problematiky a výkonů v ostatních celní správě svěřených činnostech mají převážně kogentní charakter, jedná se většinou o právní normy příkazující a zakazující, jejichž plnění je vynutitelné sankcí, a tudíž je spojeno ve výkonu celních orgánů, ve výkonu celní služby s prováděním činností a úkonů, umožňujících

- kontrolu
- dohled
- dozor

2. OBECNÉ VYMEZENÍ POJMŮ

Kontrola, dohled a dozor - všechny tyto tři instituty mají společný nejobecnější základ v mocenské pravomoci určitého orgánu sledovat činnosti jiných subjektů zda se uskutečňují v souladu s mocensky nařízenými dispozicemi, v souladu s právními předpisy. Všechny tyto tři instituty mají revizní charakter.

- Kontrola je pojmem představujícím jednu z fází řídicího procesu. Může jít o revizní činnost realizovanou jak vně, tak i uvnitř systému, směřující jak vůči elementům systému, tak může být zaměřena i vůči subjektům mimo systém. V principu je to činnost, kterou se provádí porovnávání stavu reálného se stavem ideálním, stavem požadovaným, stavem příkázaným, stavem nařízeným obecně závaznými právními předpisy. Samotná kontrola je souborem celé řady úkonů kontrolních institucí, orgánů a osob provádějících kontrolu s cílem zjistit souhlasnost stavu reálného se stavem

požadovaným, nebo úroveň rozdílnosti a odchylnosti stavu reálného od stavu požadovaného a shromáždit údaje pro rozhodnutí za účelem nápravy zjištěného stavu.

- Dohled je revizní činnost jejíž podstatou je všeobecná činnost orgánů, jíž se zajišťuje dodržování obecně závazných právních předpisů.
- Dozor je cíleně zaměřená revizní činnost orgánů, jíž se zajišťuje dodržování nejen obecně závazných právních předpisů, nařízení, ale i interních pravidel a individuálních právních aktů zakládajících práva a povinnosti.

Všem uvedeným institutům revizního charakteru lze přiřadit řadu společných funkcí, a to zejména:

- poznávací funkce - monitoring – je to prvotní fází revizní činnosti, jedná se o shromažďování informací o zájmovém subjektu, ze kterých následně kontrola, dohled, dozor vychází
- zjišťovací, nalézací funkce představuje zjišťování rozdílů mezi stavem reálným a stavem žádoucím
- vyhodnocovací (analytická) funkce je vyhodnocování zjištěného stavu, vyhodnocení závažnosti rozdílností jak každé samostatně, tak rozdílností celého kontrolovaného, dozorovaného subjektu
- nápravná funkce má za cíl nalézt cestu jak rozdílnosti odstranit a dosáhnout maximálně možného souladu mezi stavem reálně zjištěným a stavem žádoucím
- represivní funkce je spojena s tresty za zjištěný nežádoucí stav rozdílný proti stavu požadovanému, optimálnímu
- preventivní funkce kontroly, dohledu, dozoru spočívá v jejich existenci a v jejich revizní činnosti a projevuje se v obecném působení na subjekty, pro budoucí jejich chování, aby se vyvarovaly nežádoucího jednání.

Uvedené obecné funkce zmíněných institutů revizního charakteru se v plném rozsahu uplatňují i u kontroly, dohledu a dozoru realizovaných celními orgány v rámci činnosti celní správy.

3. OPRAVNĚNÍ CELNÍCH ORGÁNŮ K ČINNOSTEM REVIZNÍHO CHARAKTERU (KONTROLA, DOHLED, DOZOR)

V oblasti výkonu státní správy ve svěřených oblastech jsou celní orgány ke kontrolám oprávněny zákonem o státní kontrole³ a jednotlivými zákony upravujícími příslušné správní oblasti a kontroly obecně mají charakter správního dozoru, což je správní činnost, při které vykonavatel veřejné správy (celní orgán) pozoruje chování

---

³ Zákon č. 552/1991 Sb. ve znění všech novel

nepodřízených subjektů a porovnává je s chováním stanoveným závazně právním předpisem⁴.

V oblasti veřejných financí jsou celní orgány oprávněny ke kontrolám obecně daňovým řádem⁵ se specifikací u daní, kde celní orgány mají svěřené kompetence, jednotlivými daňovými zákony příslušných daní. Kontrola v této oblasti má charakter daňové kontroly.

Celní orgány ke kontrolám, dohledu, dozoru v rámci výkonu celnictví, jsou oprávněny Celním kodexem EU⁶ a doplňkově celními předpisy ČR⁷.

4. CELNÍ KONTROLA

Pro činnost celních orgánů je charakteristický, přímo specifický, a pro výkon celnictví rozhodující je institut „celní kontrola“, tedy kontrola prováděná celními orgány při výkonu celní služby. Zatím co jiné, výše uvedené kontroly, jsou institutem právní úpravy jednotlivými státy, pro celní kontrolu je specifické, že tento institut je právně upraven zcela jednotně v celé Evropské unii. Celní kontrola, jako institut komunitárního práva EU, je definována Celním kodexem Evropské unie, právním předpisem přímo použitelným ve všech členských státech Evropské unie.

- „Pro účely tohoto (celního) kodexu se „kontrolou ze strany celních orgánů“ rozumí provádění zvláštních úkonů jako prohlídka zboží, prověřování existence a pravosti dokladů, kontrola účetních dokladů a jiných záznamů, kontrola dopravních prostředků, kontrola zavazadel a jiného zboží převáženého osobami nebo na osobách a provádění úředních šetření s cílem zajistit, aby byly dodržovány celní předpisy a případně i další právní předpisy vztahující se na zboží podléhající celnímu dohledu.“⁸

Je zajímavé, metodou analýzy historického vývoje této definice, sledovat vývoj úpravy institutu „celní kontrola“ až k dnešnímu stavu.

- Definice dle československého práva - tvrdé totalitní období (rok 1953)
  - „Zboží dovážené, vyvážené a provážené a zboží přepravované přes cizí státní území podléhá

---

⁴ HENDRYCH D. a kol., Právníký slovník, C.H.Beck, Praha, 2009, ISBN: 978-80-7400-059-1, str. 184

⁵ Zákon č. 280/2009 Sb.

⁶ Nařízení Rady (EHS) č. 2913/1992 a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008

⁷ Celní zákon č. 13/1993 Sb., zákon č.185/2004 Sb. o Celní správě ČR a zákon č. 17/2012 Sb. o Celní správě ČR.

⁸ Článek 4, bod 14, Nařízení Rady (EHS) č.2913/1992 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství

omezením podle tohoto zákona, zejména celnímu řízení a celní kontrole.“⁹

- Dále celní kontrola není nijak formálně definována, celní zákon¹⁰ pouze oprávnění orgánů celní správy při celní kontrole.
- Definice dle „socialistického“ československého práva (rok 1974)
  - „Celní kontrola zajišťuje ochranu národohospodářských a jiných celospolečenských zájmů při dovozu, vývozu a průvozu zboží. Celní kontrola dovozu, vývozu a průvozu zboží zajišťuje dodržování práv a povinností stanovených tímto zákonem a předpisy podle něho vydanými, jakož i dodržování práv a povinností stanovených zvláštními předpisy o dovozních, vývozních a průvozních zákazech a omezeních a o oprávnění k zahraničně obchodní činnosti.“¹¹
- Definice užitá v českém právu (rok 1993)
  - „Celní kontrolou (je) provádění zvláštních úkonů celními orgány v rámci celního dohledu, např. zjišťování a ověřování vlastností zboží, prověřování existence a pravosti dokladů a listin, kontrola účetních dokladů a jiných záznamů, kontrola dopravních prostředků, kontrola zavazadel a jiného zboží převáženého osobami jiným osobám, provádění úředních šetření, s cílem zajistit, aby byly dodržovány celní předpisy.“¹²

Porovnáme-li definice v historické časové posloupnosti, ukazuje se, že právo tento institut celního práva „celní kontrola“ postupně precizovalo, upřesňovalo jeho obsah, až po současný stav zakotvený v Celním kodexu EU. I další vývoj právní úpravy tohoto pojmu pokračuje v daném trendu, což dokazuje v současné době v rámci komunitárního práva EU v oblasti přímo použitelných celních předpisů EU postupně vstupující do účinnosti (úplná účinnost by měla nastat 24.6.2013, ale uvažuje se o jejím odsunutí až na rok 2020) „Modernizovaný celní kodex Společenství“¹³, který definuje celní kontrolu následovně:

- „celními kontrolami“ zvláštní úkony prováděné celními orgány za účelem zajištění řádného uplatňování celních předpisů a jiných právních předpisů upravujících vstup, výstup, tranzit, přepravu, uskladnění a konečné použití zboží převáženého mezi celním územím Společenství a jinými územími a výskyt a pohyb zboží, které není

⁹ § 9, celního zákona č. 36/1953 Sb. ze dne 24. dubna 1953

¹⁰ § 27, celního zákona č. 36/1953 Sb. ze dne 24. dubna 1953

¹¹ § 20, celního zákona č. 44/74 Sb. ze dne 24. dubna 1974

¹² § 2, písm. k), celního zákona č. 13/1993 Sb. ze dne 15. prosince 1992

¹³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství.

zbožím Společenství, a zboží propuštěného do režimu konečného použití na celním území.“¹⁴

Porovnáme-li definice uvedené v celním kodexu EU, dřívější znění budoucí znění definice, pak je zřejmá zásadní změna, a to odklon od výčtu druhů úkonů, kterými se celní kontrola provádí, ale zaměření se na oblasti celní problematiky, kde má být celní kontroly užito. Vysvětlení této změny je možno hledat v charakteru vývoje celnictví a činnosti celní správy v posledním období. Do praktické činnosti celních orgánů se včleňuje relativně mnoho technických novinek, které mění, mnohdy i velmi výrazně, postupy používané při celní kontrole. Patrně proto, aby každý z nových postupů zařazovaný do celní kontroly nemusel být konfrontován se základní právní definicí, zda není s ní v rozporu, upustila EU od výčtu druhů úkonů a zaměřila se na účel užití celní kontroly a na oblasti, kde celní kontrola bude užívána.

Celní kontrola je součástí celního dohledu, lze říci, že vše, co podléhá celnímu dohledu může být podrobena celní kontrole. Celní dohled je obecnější institut celního práva, definovaný jako:

- „dohledem ze strany celních orgánů“ rozumí obecná činnost těchto orgánů, jíž se zajišťuje dodržování celních předpisů a případně i dalších právních předpisů vztahujících se na zboží podléhající celnímu dohledu“¹⁵

Celní dozor není v celních předpisech Evropské unie, ani České republiky nikde specifikován. Pokud bychom za „dozor“ považovali činnost celních orgánů, kdy přímo fyzickou přítomností celníků kontrolují (a to i v delším časovém horizontu) plnění povinností daných subjektům – deklarantům celními předpisy či rozhodnutími celních orgánů, pak lze institut „dozoru“ objevit v celním právu pod termínem „přímý celní dohled“.

Při celní kontrole prováděné na území České republiky se nepoužije zákon o státní kontrole.¹⁶ Celní kontrolu, byť celní předpisy žádné její členění neuvádějí, lze z praxe druhově klasifikovat podle různých kritérií:

- Podle objektu, vůči kterému je kontrola vedena:
  - Kontrola zboží
  - Kontrola dokladů a evidencí
  - Kontrola dopravních prostředků
  - Kontrola poštovních zásilek
  - Kontrola zavazadel
  - Kontrola osob

---

¹⁴ Článek 4, bod 3, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství.

¹⁵ Článek 4, bod 13, Nařízení Rady (EHS) č.2913/1992 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství

¹⁶ § 53, celního zákona č. 13/1993 Sb. ze dne 15. prosince 1992

- Podle časové souvztažnosti ke kontrolovanému případu:
  - Kontrola časově související s případem
  - Kontrola časově následná
- Podle druhu celního režimu, ve kterém se kontrolovaný případ nachází:
  - Kontrola dovozu
  - Kontrola vývozu
  - Kontrola tranzitu
  - Kontrola režimu zušlechťovacího styku
  - Kontrola režimu skladování v celních skladech
  - Kontrola režimu dočasného užití
- Podle přípravy kontroly
  - Kontroly plánované
  - Kontroly operativní
- Podle zásahu do objektu kontroly:
  - Kontroly vnější
  - Kontroly vnitřní
- Podle prvotního podnětu ke kontrole
  - Kontrola na základě vyhodnocení rizik
  - Kontrola na základě prověřených vlastních operativních informací
  - Kontrola na dožádání jiných celních orgánů v ČR
  - Kontrola na dožádání celních orgánů z EU
  - Kontrola na dožádání jiných státních orgánů ČR
  - Kontrola na dožádání orgánů EU
  - Kontrola na základě podnětu od veřejnosti

Celní kontrola se v praxi realizuje pomocí celních prohlídek, což je fyzické zjištění a ověření skutečností, dat, údajů, vlastností, vztahujících se ke konkrétnímu objektu kontroly kontrolovaného celními orgány. I celní prohlídka má rozdělení na klasifikační druhy, podle různých hledisek, nejčastěji rozlišujeme:

- Celní prohlídky podle rozsahu:
  - Celní prohlídka úplná (prohlíží se vše se vztahem ke kontrolovanému případu)
  - Celní prohlídka typovaná (prohlíží se na základě cíleného výběru)
  - Celní prohlídka namátková (prohlíží se na základě náhodného výběru)
- Celní prohlídky podle způsobu provedení:
  - Celní prohlídky provedené fyzicky celními orgány
  - Celní prohlídky provedené celními orgány s použitím technických prostředků
  - Celní prohlídky provedené celními orgány s použitím služebních psů

Součástí celních prohlídek může být i služební úkon odebrání vzorků kontrolovaného objektu, je-li odebrání vzorků technicky možné.

Při provádění celní kontroly mají celní orgány celním zákonem č. 13/1993 Sb. ve znění všech novel stanoveny povinnosti i celou škálu oprávnění, aby mohly svou činností naplňovat účel, smysl celnictví, zakotvený v celních předpisech EU i ČR. Zejména jsou to:

- Povinnosti
  - Prokázat příslušnost k celní správě¹⁷
  - Při výkonu celní kontroly postupovat podle obecně závazných právních předpisů EU i ČR, ale současně i ctít a šetřit práva kontrolovaných subjektů¹⁸
  - Poučít kontrolovaný subjekt o jeho právech a právních důvodech prováděného služebního úkonu¹⁹
  - Mlčenlivost o zjištěných skutečnostech vůči třetím osobám²⁰
- Oprávnění
  - Prokázání totožnosti kontrolovaného subjektu²¹
  - Požadovat vysvětlení od kontrolovaného subjektu²²
  - Požívat dokumentaci k prováděné kontrole²³
  - Zastavovat osoby a vozidla²⁴
  - Vyžadovat součinnost kontrolovaných²⁵
  - Požadovat informace z evidencí²⁶
  - Právo vstupu do míst, kde je zboží, u kterého má být provedena celní kontrola²⁷

Z celní kontroly, existují celním zákonem stanovené výjimky, kdy právo celních orgánů na provedení celní kontroly se neuplatní, a to v případech, že se jedná o:

- zboží dovážené, vyvážené a přepravované v tranzitu, jako zavazadla představitelů jiných států a ostatních osob, které požívají výsady a imunity podle mezinárodního práva,
- diplomatická pošta a konzulární zavazadlo a jiná pošta požívající ochrany podle mezinárodního práva,
- diplomatická pošta ministerstva zahraničních věcí a zastupitelských úřadů České republiky.

---

¹⁷ § 28, celního zákona č. 13/1993 Sb. ve znění všech novel

¹⁸ § 24, celního zákona č. 13/1993 Sb. ve znění všech novel

¹⁹ § 24, celního zákona č. 13/1993 Sb. ve znění všech novel

²⁰ § 29a, celního zákona č. 13/1993 Sb. ve znění všech novel

²¹ § 31, celního zákona č. 13/1993 Sb. ve znění všech novel

²² § 30, celního zákona č. 13/1993 Sb. ve znění všech novel

²³ § 36, celního zákona č. 13/1993 Sb. ve znění všech novel

²⁴ § 37, celního zákona č. 13/1993 Sb. ve znění všech novel

²⁵ § 50, celního zákona č. 13/1993 Sb. ve znění všech novel

²⁶ § 51a, celního zákona č. 13/1993 Sb. ve znění všech novel

²⁷ § 50, celního zákona č. 13/1993 Sb. ve znění všech novel

- úřední dokumenty určené pro potřebu ozbrojených sil nebo civilní složky smluvních stran Severoatlantické smlouvy, jsou-li opatřeny úředním razítkem a je-li předloženo potvrzení osvědčující, že zásilka obsahuje pouze úřední dokumenty.
- zásilky s úředními a jinými dokumenty obsahující utajované informace podle zvláštního zákona²⁸, pokud splňují všechny podmínky a náležitosti pro manipulaci a přepravu.²⁹

Celní kontrola je účinným nástrojem celního práva, aby v rámci celního dohledu orgány celní správy splnily úkol zadaný EU, a to:

- ochranu finančních zájmů Společenství a jeho členských států
- ochranu Společenství před nekalým a nezákonným obchodem při současně podpoře dovolené obchodní činnosti
- zajištění bezpečnosti EU a jeho obyvatel a ochranu životního prostředí, v případě potřeby v úzké spolupráci s jinými orgány
- zachování řádné rovnováhy mezi celními kontrolami a zjednodušením dovoleného obchodu.³⁰

5. ZÁVĚR

Celní kontrola vykonávaná na území České republiky, oproti jiným kontrolám zde realizovaným, a to i kontrolám vykonávaným celními orgány v rámci jejich specifických činností, kterými jsou pověřeny, je zcela specifická a jedinečná svou kombinovanou právní úpravou celními předpisy Evropské unie, doplněnou právní úpravou České republiky. Pro všechny kontroly i ostatní prostředky revizního charakteru je však společnou podmínkou, aby byly účinné, že kontrola:

- musí být prováděna v souladu s obecně závaznými právními předpisy
- musí být prováděna jednotně v kontrolované oblasti jako celku
- musí být prováděna kvalifikovanými kontrolory - odborníky
- musí být připravená
- musí být prováděna efektivně a bez průtahů
- musí být účinná, systematická a musí postihnout celý kontrolovaný objekt
- musí být analyzována a vyhodnocena v konkrétních závěrech
- musí být ze závěrů zobecněna pro výchovu a prevenci, pro úvahy „de lege ferenda“.

A právě v dodržování těchto podmínek se, v rámci kontrolní činnosti obecně i při realizaci ostatních prostředků revizního

²⁸ Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti

²⁹ § 49, celního zákona č. 13/1993 Sb. ve znění všech novel

³⁰ Článek 2, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství.

charakteru, nejčastěji vyskytují nedostatky, a to jak v kontrolách prováděných celní správou, tak v kontrolách prováděných jinými státními orgány, a jak v prostředí České republiky, tak na úrovni Evropské unie. Právě z nedodržení těchto podmínek vyplývá neúčinnost, nedůslednost, zmatečnost kontrol, ale také vysoký počet stížností, námitek, odvolání proti výsledkům kontrol.

Literatura:

- HENDRYCH D. a kol., Právní slovník, Praha, C.H.Beck, 2009, str. 184, ISBN: 978-80-7400-059-1,
- Nařízení Rady (EHS) č.2913/1992 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008 ze dne 23. dubna 2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství.
- zákon č. 552/1991 Sb. o státní kontrole
- zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon
- zákon č.185/2004 Sb. o Celní správě ČR
- zákon č.500/2004 Sb. správní řád
- Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti
- zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád
- zákon č. 17/2012 Sb. o Celní správě ČR.

Contact – email

matousek@p-p-mat.cz